

Tachtig jaar herwonnen Vrijheid

Als door een wonder ontsnapt
aan de eerste wereldoorlog,
terwijl er bijna een miljoen Belgen
naar ons land waren gevlucht.

Nederland dacht
door haar neutraliteitshouding
geen bedreiging te vormen voor
de toenmalige Duitse agressor.

De beweging
van het gebroken geweertje
in de jaren dertig ondersteunde
het gevoel van veiligheid.

Onze ondoordachtheid
werd ruw verstoord
door de Duitse inval
op 10 mei 1940.

De slag om de Grebbeberg verloren
met een slecht toegerust leger
en na het bombardement op Rotterdam
was op 15 mei de onvermijdelijke capitulatie.

De bezetting,
die steeds zwaarder werd gevoeld
en de streng gecontroleerde avondklok,
waardoor de vrijheid ver weg was.

De Februari-staking tegen de overheersers
en de vele razzia's daarna,
gevolgd door de massale deportatie van joden
via Westerbork naar de vernietigingskampen.

De hongerwinter,
tegen het einde van de oorlog
en dolle dinsdag,
die vele mensen ijdele hoop gaf.

Die uitbarsting van vreugde op 5 mei
na 5 jaar eindelijk bevrijd
door de Amerikanen, Canadezen en Engelsen,
maar velen die omgekomen zijn
mogen nooit vergeten worden.

De Holocaust waarbij
6 miljoen Europese joden
een onmenselijke dood werden in gejaagd
en in ons geheugen gegrift moet blijven.

Allen de schouders eronder voor de wederopbouw
en het tientje van minister Liefstinck.
De Marshallhulp uit de Verenigde Staten,
die grotendeels een gift was en via besteding in de VS
investerings in die wederopbouw mogelijk maakten.

Er kwamen steeds meer
onheilspellende berichten uit Nederlands-Indië
over de Japanse inval, ondanks heldhaftig verzet,
de capitulatie op 8 maart 1942.

De Nederlanders werden gevangen genomen
en zonder vorm van proces
naar interneringskampen gestuurd,
die barbaarse concentratiekampen bleken te zijn.

Er werd daar
geen enkel onderscheid gemaakt
in de behandeling van
mannen, vrouwen en kinderen.

De volwassenen werden meestal
te werk gesteld in zeer zware projecten
in de hitte met weinig of slecht voedsel
en elke dag de strijd om te overleven.

De dwangarbeiders,
die onder erbarmelijke omstandigheden
aan de Birma-spoorlijn moesten werken,
waar ook cabaretier Wim Kan naar verwees.

De Verenigde Staten die na de aanval
op hun vloot in Pearl Harbour
in december 1941, gevolgd door Nederland,
Japan de oorlog hadden verklaard.

Het duurde daarna vele jaren,
voordat de Amerikanen eiland voor eiland
van het voormalige Nederlands-Indië
na harde strijd op de Japanners wisten te heroveren.

De soldaten in het Japanse leger
vochten zich nog liever dood,
dan zich over te geven.
De beruchte harakiri.

Deze verschrikkelijke bezetting
eindigde op 15 augustus 1945
na de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki
en de overgave daarna door keizer Hirohito.

De onafhankelijkheid
door Soekarno en Hatta uitgeroepen
voor een zelfstandige staat Indonesië,
gevolgd door de Nederlandse politionele actie,
die vele slachtoffers aan beide kanten kende.

Na de bevrijding van de Japanse onderdrukking
ontstond er weer een onveilige situatie
terwijl velen hadden gehoopt
op een leven in vrijheid en veiligheid.

Na de erkenning door Nederland in 1949
van een onafhankelijk Indonesië
werd de sfeer naar Nederlanders toe
vaak onprettig en van tijd tot tijd intimiderend.

Vele Nederlanders en KNIL-militairen met hun gezinnen
vertrokken naar Nederland.
Zij hadden zich hun toekomst heel anders voorgesteld
en bleven dikwijls
een tweeslachtig gevoel houden.

Hun ontvangst in Nederland
was regelmatig onverschillig en koud,
waardoor ze zich niet erkend voelden
en voor hun gevoel tussen 2 werelden bleven leven.

Cees Samsom, streekdichter van Stichtse Vecht
April 2023-april 2025